

ادبیات عمومی و خبری

هفته‌لق سیاسی، ادبی و علمی غزته‌در.

جلد : ۱

سنه : ۱ ۱۲ ربیع الاول ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۲۴ کانون اول ۱۳۳۲ نومبر ۱۰

قادیلر منر و حریت

« بجران اجتماعیمز » عنوانله جملاً کوچک، لکن احتوا ایتدیکی مواد نقطه نظرندن زیاده‌سیله مهم و مفید بر اثر انتشار ایتدی . بو رساله‌نک پیش نظر مناقشه‌یه قویدینی مسألدن بر قاجی بوندن بر قاج گون اول [اقدام] ک باش مقاله‌لرنده تحلیل ایدلش ایدی . کتابچه‌نک اک دوشوندریجی مباحثندن بری ده حریت نسویه‌یه تعلق ایدیور . بو فصل بر طاقم یکی - بلکه اکثریتک هنوز آکله‌یه‌میه‌جی - عمده‌لری محتویدر . مسئله زیاده‌سیله اهمیتلی و طوغریدن طوغری‌یه حیاته متعلق اولدینی ایچون شمذیلک آنی بالالترام مؤاخذه و تجمیل ایتیوب یالکز اجمال ایده‌جکیز .

مؤلف نجیب قادیلرک مدنی و اجتماعی روللرینی قید و تثبیت ایدیور : « هر شیئک بر عنصر متمدن اولقی خصلت و استعدادینی حائز بولمنسه نظراً ، قادیلرکده اهمیت فوق‌العاده‌ینی حائز بر عنصر متمدن اولدقلرینه هیچ بر صورتله اعتراض ایدیله منر . اوت ! قادین ، آله بر عنصر در . بونک مدنیتده بر موقع مخصوصی وارددر . بر قافله دیورکه قادین وظیفه تمدینه‌سنی ایفا ایده‌بیلک ایچون خریته محتاجدر . بو حریتی ویرلم ، اوده دینی ایفا ایتسون . محرر حکیم بو فکری بکنمیور . حتی قادیلر طرفندن وقوعبولان تسأل حریتی انحطاط اجتماعیمزک اک مهلاک تجلیاتندن بری عدایدیور . اولاً تستردن قور تولقی ؛ ثانیاً احراز سرآزادکی ایله غرب قادیلرکی یاشامق ؛ ثالثاً صورت متادیه‌ده آرکک ایله مناسباتده بولونقی جمله‌لریله قابل خلاصه اولان مطالبدن ، مؤلف حضرتلرینک قیدنجه شو نتیجه‌لر چیقمشدر : ۱ -) زوجنه‌نک ، زوجک صفت آمریتنی ؛ ۲ -) غیر متأهالرکده ابونک صفت وصایتلرینی طائیملری . بوافکاره ، بر طاقم رجالکده طرفدار اولدقلرینی مصنف قید ایدیور و دیورکه : « بویله بر ذهنیته فریفته اولان آرککار ، غایه‌یجه اتخاذ ایتدکاری غرب مدنیتک ، هیئت اجتماعی غریبه‌ده قادیلرک حائز اولدقلری فائزیت موقعیه ایله حریت مطلقه‌دن متولد اولدیغنه قانع بولونیورلر . » بو قناعت رساله‌ده قطعیتله رد ایدیلیور : « اکر - پیوریلیور -

رومانیا و رومانیالیرك سجایای ملیه سی

— ۳ —

— کچن نسخه دن مابعد —

رومانیاده فضیلتکار کورونلر، حدود و موقعی محافظه ایده نلر آ. کلاشیلماز مخلوقاتدن معدوددر. رومن جمعیتده اخلاق صوك درجه فساد اوغرامشدر. رومن دائما حریص ثروتدر. ثروت نره دن کلیرسه کلسین، نره یه کیدرسه کیتسین، ثروت! وصو کره بونی آووج آووج اسراف، هرکسه زنکین کورونك، نمایش! روملر دبده یه، کوستریشه جان ویریرلر. هیچ اونو تمام: بالقان حربندن آزا ولدی. کوستنجه ده بر رومن مهندس، خارج شهرده کی پترول تأسیساتی و خزینه لری کوسترمك ایچون بردوستمه بکارفاقت ایدیوردی. بوتون روملر کی شن، لالابالی، کوزه ایدی. بزم درجه علاقه مزی، نصل دیکله دیکمزی هیچ تدقیق اتمه دن، مملکتك بو «بویوك وصوك سیستم» تأسیساتی حرارتله آ کلاتیوردی. حس ایدیلیوردی که بویكونکی رومانیانك رفاه و مدنیتمدن، ثروتندن متولد برغرور ایله آیاقلری یردن قالییوردی. کوستره جکی شیلری بیتیردکن صو کره، تکلیفسز بروضه صورتی:

— نه وقته قدر کوستنجه مرده قاله جقسکز؟ موسم حلول ایتك اوزره در. بش اون کون او طور سه کز! آه، کوستنجه نك موسمی کوروله جك شیدر. بوتون رومن آریستوقراسیمی بوراده طویلانیر. (مامایا) پلاژی آوروپا پلاژلرندن آشای قالماز. توصیه ایدرم. بوراده تمید اقامت ایدیکز و بزم آریستو-قراسیمی بر کوریکز!...

فن آدمی اولقلنك تأثیریه او وقته قدر هواشیاته و خیالاته تماس اتمه ی، بالنسبه جدی و متواضع کی کورولن بومهندس ده ایسته بر رومن ایدی. «بزم آریستوقراسیمز» دیرکن بو آدمك دوداقلرنده کی کشایش، چهره سنده کی انکشاف، کوزلرنده کی پارلاق، سیاستدن اوچان زنك غرور و خیال، پك شایان دقت، پك بارز بر میل نمایش و طنطنه نك تظاهراتی ایدی.

ترانیلوانیالی برکوبلی رومن

روملرک ابی یاشامق و بونك ایچون نره دن اولورسه اولسون پاره تدارك ایتك هوسی سیاست و حکومتده کنده کوستر. رومانیانك سنه لك بودجه سی ۶۰۰ میلیون فرانکی کچر. ینه روملرک ادعاسنه کوره بو، کوچوک رومانیایچون پك فضله بر بودجه در. فقط، اورایه فقیر کن خاندان قرالی آز زمانده اك بویوك میلیونرلر صیراسنه کچمشدر؛ فقط سیاسی فرقه لر مناوبه ایله حکومته کلیرلر و بر قاچ سنه بر نظارتده قالان بر آدم زنکین اولهوق اینر. بونلر هپ بودجه سایه سنده اولوره بو ایله بر حادثه در که کیمسه بی تعجبه دوشورمر. بکرشک اطرافنده بر حلقه استحکامات وجوده

کتیرمک ایچون بلا لزوم یاریم میلیار فرانق مصرف ایدلایکنی و بوندن قرالده داخل اولدینی حالده پک بویوک ذواتک حصه چین اولدقلرینی کندیلری حکایه ایدیورلردی ...

رومنلر صوک درجه تنبلدرلر. کبار صنفلرک منسوبینی ، (بویار) دنیلن بویوک اراضی اصحابی اکثریا ، غرب حیاتنک کوتوبر تقلیدینی یاشارلر. بونلر صوکره دن کورمه و پک مسیرف و سفیدرلر . اورتیه وعوام صنفلری ده ممکن اولسه چالیشمایه جقلردر . هررومن راحتی و طاتلی بر عمر سورمکی تنپورری و تکاسلی هر فضیلت و غایهیه ترجیح ایدر . رومنلر پک متعصبده دکلددرلر. هیچ برزمان روسلر و ماجارلر قدر رومنلرک روخنده کلیسا حاکم اولاماشدر . اونک مؤید حاکمی عشق و ذوقدر . رومن یالکز دینه دکل ، بوتون اقایم اخلاق و فضیلتله استیزا ایدر . ظن اولنیورکه اگر جریان تاریخی ، حتی بلکه ده جبراً دینه جک بر قوتله سوق ایتمه مش اولسه یدی ، آوروپادن اقتباس اساسات ایدن منورلری اوکده دوشمسه لردی رومن ملتی غایه خیالی اولان چالغیسینه ورقصیه ، عشق و خیالیه ، راحت و تنپورری لکیله ، شکایتسز و ممنون ، یالکز صرف ایتمک ایچون پاره حرصیه یانه رق ، هر درلو آمال سیاسیه دن اوزاق ، یاشایوب کیده جکدی ...

رومنلر کندیلرینی نصل کورورلر ؟

بوتوره دی ملت ، کندیسینی بالقانلرک فرانسه سی ظن ایدر . او درجه مغرور ، اودرجه قوتنه قائلدر . هر هانکی رومنه کوروشه کز ، سزه رومانیانک عمران وقوتندن ، ثروت و مدنیتمدن بحث ایدر . بوخصوصده بر فکر و بره بیلمک ایچون ، رومنلرک کندیلری و مملکتلری حقنده نشر ایتدکلری بر کتابدن شو فقره لری آلیورم :

« طونه ، ده کیز ، قارپاتلر و پروت ! ایشته رومن مملکتی چرچوله یین درت حدود ! زمانلر اولدی که رومنلر بوکونکی وطنلرینک حدودلرندن واسع یرلرده یاشایورلردی . زمانلر اولدی که وویوودالزک قیلیجلی قارپاتلرک اونه سنده ده ، پروتک ماوراسنده ده پارلادی . فقط مهاجرت اقوام قیامت باشلاخه ، قومی تعقیباً قوم ، بومنت اووایه هجوم ایتدی . طوپراقله هیچ برعلاقه سی اولمایان کوجه باربارلر صیرا یله آقین ایتدیلر . ورومنلر بالضروره کرک شمالدن ، کرک شرقدن تدریجاً صیقیشدیلر ؛ یاشایه بیلمک ایچون حدودلرینی دارالتدیلر و بوزولدیلر . . .

داجیایه — رومانیانک اسکی اسمی — ایمپراطور (ترایان) طرفندن سوق ایدیلر بزلر بوراده اسکان ایتدک ؛ ادوار قدیمه نک کوره بیلادیکی اکشدید مجادله لردن صوکره ، یرلشدک و قاعزده تشعب ایتدی کمز ایکی بویوک ملتک زور و بطشنی محافظه ایتدک . وجوق دفعه لر ، اوقدر عصرلرک کرد بانه ، بوتون دنیای آلت اوست ایدن واورمانلی طاغلری آشان غیرمغلوب (لهژیون) لرک احفادی اولدیغیزی کوستردک . . .

بوله ژییونلرک وقتندن بری تقریباً ایکی بیک سنه کچدی . بومدته کیریشمکه مجبور اولدیغمز محاربه لر پک چوق اولدی . چکدی کمز فلاکتلر بردن زیاده ایدی . اوزرمرزدن کچن فیرتینالر پک بویوکدی . فقط هپسنه جبهه دن میدان اوقودق . وهیچ سورچه دک . نره ده ایسه ک اوراده یاپیشدق قالدق . قامشلر کی روزکارک آلتنده اکیلک ؛ فقط قیریلماق .

بویله جه ، اراضیمزک صاحبی و افندیسی قالدق . بز رومنلره پک غریز اولان بو طوپراغک بدلی نه قدر قانلرله اوده ندیکنی یالکز الله بیلیر . ثروتی ایچون عزیز ، اوراده باشه چیقاریلان معظمت وقایع ایچون عزیز طوپراق ! »

.....

« اجنبی سیاحلر ، بوزوق و کوچوک یوللردن پوسته آرابه سیاه کچره ک قرق سنه اول

رومانیایی زیارت آیتش اولانلر، الیوم اوچدکاری یرلری کوجلاکله طانیه بیله جکلردر. ظن ایدیه جکلردر که قارپاتلرله ده گیز آراسنده کی بو مزروع اراضی باشقه یرلردن بورایه نقل ایدلش یکی بر طوپراقدر .

فی الحقیقه، اوزماندن بری شرقی آوروپاده یپ یکی برمدکت بیتمش، چیقمشدر. اسکی (میرجه آ) لرك و (استه - فانی) لرك طوپراغی، بو کونکی حر و مغرور رومانیا در که عرضاً و طولاً بویوه - یکی ایچون ارتقاءاً بویومکه مجبور اولمشدر (!) و کوندن کونه بویوپور . کنجلاک قوتی وضیا عطشی اونی عزمنده تقویه ایدیورلر . بو کون بر حدوددن دیکرینه، اگدن بویه، رومانیا، ای یاسلمش بر شبکه حدیده و منتظم بوللر، قالدیرملی شوسه لر قاپلایور . بویوللرزنکین، نامیه دار بلده لری و طوپراغمزك ثروتلرینی بوسکوردهن یوزلرجه فابریقه لری بربرینه باغلا یور .

اسکیدن طاغلر آراسنه کیزلنمش اولان پایتختن [۱]

بو کون طونه اووایی اورتاسنده، و قتیله اساطیری (بوقور) چوبانك [۲] سورولرینی دولاشا یردینی یرلرده، معمور،

قادر و امین، تعدادسز سرایلرله مبنی در. بو کون محراب نور و ضیانك قاپولری آردینه قدر آچقدردر. درجه بدرجه خلق قوت آلیور . فیضکار و صلحکار مساعیه انتباه حاصل ایدیور .

بکرشده، بوندن سکسان سنه اول ایلاک رومنجه کیتابی چوجقلرك اله ویره ن (لازار) مکتبنك حقیرانه حجره لری قارشیدنده بو کون، معظم و حاکم دارالفنون سرائی یوکسه لیور. (الیاد) (میشل لوبراو) و (ژورژ لازار) ك هیکلری مرکوز بولونیور. بری خیالپور، بری قهرمان وبری استاد ! « اشته رومن تفاخری ! جغال اوغلی ۲۱ کانون اول - ۳۳۲

اسماعیل صبحی

[۱] اسکی رومانیاك پایتختی طاغلق حوالیده کاش (قورته آ دو آرکاش) قصبه سی ایدی .

حالا بو قصبه نك کلیسای رومانیا ده یکتادز، رومن اعظمی بورایه دفن ایدلمکده در .

[۲] بکرشك اسمی رومنجه (Bucuresti) بو کوره شتی در. بو کله نك تام ترجمه سی (بلده سرور) در .

روملرك روایتنه کوره (بوقور) اسمنده برچوبان (دیموویچا) نه ری کنارنده حالا بواسنده آگیلان برکلیسا انشا ایتمش و صوکره بوراده بکرش بنا قلنمشدر . بو روایتنه اعتماد

ایدیلیرسه (بو کوره شتی) بوقورك شهری دیك اولور . حالا بکرشك آرمه سنده بو چوبان

مصوردر . دیگر بروایتنه کوره رومن رؤسای قدیمه شدن پره نس (میرجه آ) تورکلره قارشی

قازاندینی برغلبه دن مسروراً، برمرت شاتوسی بنا ایتدیرمش وبالا خره اوراده تأسس ایدن

شیمدیکی بلده یه ده بواسم علم اولمشدر .

مدنیت قدیمه احوال زراعیه سی تدقیقاتندن :

تاریخ زراعت قدیمه یه برنظر

اسکی مترقی ملتلر زراعته نصل تشویق اولندیلر ؟

هیچ شبهه یه یوقدرکه زراعت، انسانقله برابر دوغدی . بو کون انسانیتك مالک اولدینی آثار